

ULUSLARARASI
BEDİÜZZAMAN SEMPOZYUMU

— V —

**Rîsale-i Nur'a Göre
Kur'ân'ın İnsana Bakışı**

24-26 Eylül 2000 - İstanbul - TÜRKİYE

ISBN: 975-8719-04-1

Risale-i Nur'a Göre Kur'ân'da Nübüvvet ve İman İlişkisi

Abdelwehab Boukhelkhal*

BİRİNCİ MEBHAS: NÜBÜVRETİN GENEL KONUSU

Birincisi: Nübüvvet ve insanların onlara ihtiyaçları

Araştırmacı, Bediüzzaman Said Nursi'nin bu konudaki görüşüne yer vermeden önce, insanların görüşlerine değinmiştir.

Eskiden beri insanların görüşleri müsbet ve menfi olarak ikiye ayrılmıştır.

• İnkâr edenler, peygamberlerin gönderilmesini, kendilerince bazı şüphelere dayanarak akıldan uzak olduğunu iddia etmişler.

• Müspet düşünenler ise, iki kısma ayrılmıştır: Birinci kısmı, Mutezileler teşkil eder. Bunlar peygamberlerin gönderilmesini Allah'ı Teala'nın üzerine vacip addederler. İkinci kısım ise, peygamberlik sisteminin caiz olduğunu ve Allah'ın bir fazl ve keremi olarak kullarına peygamberler gönderdiğini ifade ederler. Bu grup, Ehl-i sünnet velcemaat grubuna dahildirler.

• Müspet düşünenler görüşlerinin doğru olduğunu ispat için şu delillere dayanırlar, bunlar da iki kısımdır:

* Abdelwehab Boukhelkhal, 1969 yılında Cezayir'in Tepse şehrinde doğdu. Lisansını İslam Akidesi üzerine yaptı. 'Bediüzzaman Said Nursi ve İslam Akaidinin Sunuş Metodu' üzerine olan Masterini Cezayir Kusantine Emir Abdülkadir Üniversitesinde tamamladı. 1993 yılından beri Şeriat ilimlerin dersi vermektedir. Ayrıca Fikir ve Kültür konularında birçok makalesi vardır.

• **Birincisi:** İnsanın ölümden sonra var olduğuna inananlar. Onların başka bir hayatları vardır. Ölümden sonra kavuşacakları, gizli olan ahiretten haber verirler. Bunun için de peygamberlerin gönderilmesi icap eder.

• **İkincisi:** ise, insanın fıtratında dercolumuştur. Çünkü o, sosyal bir varlıktır. Kargaşa ve çatışmanın yok olduğu, onu en güzel sosyal bir vaziyete ulaştıracak birisine ihtiyaçları vardır. Bunun için de adaletli bir peygamber gönderilir. Onlar insanların birbirine zulmetmelerini engeller. Peygamberlik her hal ve tavırdaki insan için elzemdir.

Bediüzzaman Said Nursi Peygamberlik sisteminin insan için zaruret olduğunu beyan eder. Onun sadece insanlığı için değil, bütün dünya ve mevcudat için gerekli olduğunu ifade eder. Allah'ın kudretiyle kainatın düzeninde muzmer gizemli sırlar da bunu iktiza eder. "*Karıncaı emirsiz. arıyı kraliçesiz bırakmayan kudret. beşeriyeti peygambersiz ve şeratsız bırakmaz.*"

Peygamberlik gerçeği hem dünya hem de ahiret saadeti için gereklidir. Bediüzzaman bunu iki noktada beyan eder:

1- **İnsanın zaaf ve aczi:** Üstad Bediüzzaman bu hakikatı birçok risalelerinde tekrarlar izah etmiştir.

2- **Hedef ve gayesinin yüksekliği:** Nursi, insan için – Kur'an-ı Kerim'e dayanarak– dokuz yüksek hedef çizmiştir. (Sözler S. 137 ila 139). Bunları dünya ve ahirette medar-ı saadet olarak görmüştür.

Bu iki noktayı –yani zaaf ile yüksek gayeyi– birleştirdiğimiz takdirde, insanın hidayete muhtaç olduğu ortaya çıkacaktır. Bütün bu gayelerin gerçekleşmesi, ancak Peygamberlerin gönderilmesiyle mümkündür.

İkincisi: Vahiy:

Vahiy nübüvvetin en hassas meselesidir. İman, vahiy ve gaybin tasdikidir. Kur'an-ı Kerim bunun ispatını ve inkarcıların reddini tekrarlar dile getirir. (Bunun için birçok ayet-i kerimeye müracaat edilebilir).

Eskiden olduğu gibi, günümüzde de İslam alimleri çabalarını konu üzerine tek-sif etmiş ve inkarcılara karşı muhtelif üsüplarla deliller sunmaya çalışmışlardır.

Üstad Said Nursi'nin "Vahiy" konusunu uzunca bahsetmesinin altında, yaşadığı zaman nokta-i nazarından, küfür ve inançsızlığın had safhaya ulaşmış olması yatmaktadır.

Bediüzzaman Said Nursi, Mirac-ı Nebevi'yi, vahiy konusu için bir delil olarak sunmuştur. Zihinlerin kolayca idraki için bir çok örnekler sunmuştur.. Sadece Vahiy mefhumunu anlatmakla kalmayıp, vahyin insan hayatındaki tesirlerine de değinmiştir. Vahiy aracılığıyla insanın Yaraticı'sı hakkındaki bilgisi ve marifeti daha da artar ve genişler, O'nun sıfatını hakkıyla idrak eder, neticesinde imanı ke-male ulaşır. Ayrıca Bediüzzaman Said Nursi, (İlham) sözcüğünü gereğince izah etmiş, vahiy ile alakasını açıklamış ve insan üzerindeki etkisini dile getirmiştir.

Üçüncüsü : Peygamberlerin Sıfatları ve Vazifeleri

a- Peygamberlerin vasıfları: Üstad Nursi, Risalet vazifesine ehil olabilmeleri için Cenab-ı Allah tarafından üstün seciyelere haiz kılınan peygamberlerin, beşeri kemalatin bir hülasasını teşkil ettiklerini dile getirir. Bu düşünce diğer İslam alimleri tarafından da benimsenmiştir.

b- Vazifeleri: Nursi, Peygamberlerin vazifeleri hakkındaki görüşlerini aşağıdaki gibi özetlemiştir:

- 1- İnsanın dünya ve ahiret meselelerindeki hidayeti
- Varlığın kaynağı, gayesi ve sonu.
- Allah'ın nimetleri ve şükürün vücubu.
- Nazarları kesretten tevhide çevirmek.
- 2- Uluhiyetin izharı
- 3- Vaad ve Vaid hakkındaki beyanı
- 4- Ezeli hayatın tarifi
- 5- Kainata verilen hayat.

Dördüncüsü: Mucizeler

Diğer İslam alimlerinin de konu ettikleri gibi Üstad Nursi, Peygamberlerin mucizelerini ele almış ve tarif etmiştir. Ancak bir farkla ki, değişik taraflara değinerek, mucize mefhumuna daha önceden hiç dile getirilmemiş yeni boyutlar kazandırmıştır.

-İlk olarak, mucizenin akıl ile çelişmesinin söz konusu olmadığını vurgular. Çünkü mucize akıl imkanları zımnındadır. Örfi imkan zımnında olması da şart değildir. Bunu müteaddid misallerle izah etmiştir.

-En önemli olanı ise, Kur'anın önceki peygamberlerin mucizelerini zikretmesindeki hedef ve gayeyi dile getirmesidir. Önceki mucizeler sadece ibret ve hisse alınması için tarihi bir hadise değildir. Ayrıca nev-i beşeri muhatap alan Kur'an, peygamberlerin mucizelerini anlatmasının sebebi, insana yeni ufuklar açmak ve onu kemalata erdirmektir..

Üstad Nursi bu düşüncesini delil ve burhanlarla desteklemektedir. Şöyle ki:

1- Peygamberlerin manevi kemalatlarının yanında, maddi mucizelerine de ik-tida etmek.

2- İrşad mefhumu, Peygamberlerin mucizelerini zikreden bütün ayetleri şümul eder.

3- Bu düşüneyi teyit eden örnekler de sunulmuştur.

Bu düşünceye bir örnek olarak: **“Dedik Ya Musa! Asanı taşlara vur. Ve on-dan on iki göz fıskırır”** ayetini sunar. Bu ayette Musa (a.s.)'in mucizesi yer almaktadır. Mucize insanın topraktan su çıkarması için bir alet keşfetmesini gösterir. Bunun gibi rüzgarın Süleyman'ı (a.s.) taşımaya, İbrahim (a.s.)'in ateşte yanmaması,

İsa (a.s.)'ın hastalara şifa bahşetmesi mucizeleri birer örnek teşkil eder. Bütün bunlar insanın aklıyla erişebileceği son noktalar dır.

- Nursi (keramete) değinerek mucizelerle alakasını da zikretmiştir.

İkinci Mebhas:

Risale- i Nur Külliyyatı'nın bir çok yerinde Muhammed (s.a.v.)'in Nübüvveti hakkındaki bahislerin yanı sıra, nübüvvet ile ilgili özel bir bölüm de tahsis edilmiştir.

Bu mebhası üç ana noktada hasretmemiz mümkündür:

Birincisi: Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in nübüvvetinin, önceki peygamberlerin nübüvveti ile alakası:

Nursi risalelerinde, bütün alemlere gönderilen son mesajın sahibi peygamber efendimiz (s.a.v.)'in nübüvvetine dikkat çekmiştir. Şöyle ki;

1- Peygamberimiz (s.a.v.)'in mevcudat arasındaki yeri.

2- Peygamberler arasındaki yeri:

A- Peygamberlerin sonuncusu olmaya daha fazla hak sahibi olması.

B- Peygamberimizin (s.a.v) risaleti, bütün peygamberlerin mesaj ve risaletlerini neshetmesi.

C- O'nun (s.a.v) kitabının Semavi bütün kitapların hülasasını içine alması.

D- Semavi bu kitapların birbirini tasdik edici özelliğe sahip olması.

İkincisi: Muhammed (a.s.v.) Gerçeği

Muhammedî (a.s.v.) gerçeği Sufi meşrep gruplar arasında önemli bir yere haizdir. Nursi – sufilikten etkilenecek – bu ciheti ihmal etmemiştir. Aksine üstadı olan sufi meşrepli Serhendi ve diğer büyük sufi büyüklerin yolundan gitmiştir. Bunun için Üstad Nursi, Muhammedi gerçeği aşağıdaki vasıflardan tahdit etmiştir:

1- Resul- i Ekrem (s.a.v) şu alemin hem nuru, hem de ruhudur.

2- Efendimiz (s.a.v) şu kainatın hem esas ve hem de neticesidir.

3- Muhammed Mustafa (s.a.v), eflakın halk edilmesinin bir sebebidir. Ve en kamil insan da O'dur.

4- İsm-i azama mazhar olmuştur.

5- Mahiyetinde külli ubudiyeti ve risaleti toplamıştır.

Bunun yanı sıra Nursi, Sufilik ıstılahlarından uzak olarak Muhammedi gerçeğinin mefhumunu elle tutulur delillerle sunmuştur.

Şeriat lisaniyla Peygamber efendimiz (s.a.v.)'in gerçeğini vurgulamıştır. Burada Muhammed Mustafa'nın nurundan, kainatın yaratıldığından bahsetmemektedir. İttiba ve iktida konularıyla, muhabbet gerçeğini, mahbubun ittibatının muktezasını dile getirmiştir.

Üçüncüsü: Muhammed Mustafa (s.a.v.)'nın Nübüvvetinin delilleri

Allah'ın varlığına deliller sunmayı önemseydiği kadar, peygamber efendimiz (s.a.v)'in hakkında da deliller sunmayı ihmal etmemiştir.

a- Zati (enfüsi) deliller: Aşağıdaki unsurlar çerçevesinde sunulmuştur.

- 1- Peygamberimizin zatının kemali
- 2- Ahlakının mükemmelliği
- 3- Allahü Tealaya karşı ubudiyetinin mükemmelliği
- 4- (Hayr-ı mutlaka davetinde) Risaletiyle ilgili hasiyetlerin kemali

b-Zatının (s.a.v) dışındaki deliller (afaki deliller):

1- Kainat: Kainattaki sanatın inceliği, tenasük ve tenasübü O'nun (s.a.v) peygamberliğinin doğruluğuna delalet eder.

2- Mucizeler: Bunlar iki kısımır:

- **Kuran-ı Kerim:** Muhtelif mucizeleri ihtiva etmesiyle birlikte hususiyet ve sıfatlarının kemali.

- **Diğer Mucizeler:** Diğer peygamberlerin işaretleri, irhasat, peygamber efendimizin muhtelif mucizeleri, ayın ikiye bölünmesi vb. gibi.

Mucizeler konusunda Nursi iki konuya işaret etmiştir:

1- Risaletinde misal babından bir çok mucizelere örnek olarak değinmiştir.

2- Mucize, peygamber efendimiz (s.a.v.)'in hayatında sınırlı bir yere sahiptir. Ahval ve hareketleri, tabii sebeplere ve kainatta cari olan ilahi sünnete müraat etmesi, esas olarak karşımıza çıkmaktadır.

Risaleti ve onun neticesi

Nursi, Muhammedi risaletin ve eserlerinin insan hayatı üzerindeki etkisini, O'nun (s.a.v) risaletinin doğruluğuna bir delil teşkil ettiğini dile getirir.

- Risaletinin, insanı her zaman yücelere yükselten ve kemalata erdiren bir davet olduğunu müşahede ederiz.

- Muhammedi Risalet'in netice olarak, hayatı ve kainatı mukaddes bir hale getirdiğini, insana güzel, yüce bir gaye ve hedef çizdiğini, mevcudatı adem dairesinden ve abesiyetten kurtarıp gerçek hayata ve vücuda çıkardığını görürüz.

Ayrıca O'nun elçiliği, bütün Araplar'ı kısa zamanda bedevilikten kurtarıp, dünyanın en medeni insanları haline getirdiği, onları kötü adetlerinden arındırıp yerine en güzel haslet ve seciyeleri yerleştirdiği de bir gerçektir.